

ВІТКОАН

Владимир Копицл

drugizborovi
||| |

drugebesede
||| |

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Владимир Копицл

ВИТКОАН

1 (Велес - Битола, 5 август 2017 година)

Планини, планини, планини.

И зад нив други планини

Воздух целосно невидлив на 40 степени,

линеарно распределени, буквално насекаде 40,

на секој, секаде, на сите,

секому според не-потребите, секому според својата не-работа

како не сосема полумртва, не е многу видлива транзиција

од самоуправна до капиталистичка нирвана,

таму каде што се уште живиот дим од цигара ги замаглува инвестициите

ги брише со својот облак да не ги иритираат очите,

бидејќи таму каде што не ги гледате, јасно е дека и ги нема:

можеби Goldman и Sachs се сеуште во пештерата на Марк

а Дау Џонс лебди ли лебди како охридска јагула.

Возот не знае за тоа, тој е само гасеница, неодамна пристигна од Кина

да, во оваа топлина се трансформира во пеперутка,

особено за патниците кои и не памтат подобро.

И како да половина од патниците се деца на железницата,

и не само пензионерите, но и тврдокорната младина

кои се смеат кога кондуктерот ги прашува за билет,

со кратка, психо-пауза, некако комично напната,
како да сега ќе започне тепачка, а потоа, сите - ќе удрат на смеа.
Како да се сите братучеди, кои се гребат за превоз
во оваа микро-заедница каде што секој со секого се знае
подобро отколку свештеникот мртвите души под социјална заштита.

Не ги знам сите, никој и единственото нешто што го знам е
да со поглед ги пратам облините на многу пристојна дама,
полу десно од мене изложени на моето гледиште,
која удобно се сместила во прегратките на еден млад човек
но тој спие, тој веќе зинал, како на патот кон рајот
по обемниот појадок, можеби и по некое пиво.

И таа е обилна, малку, тука веднаш над коленото,
каде што жените го занемариле вниманието и желбата за изгледот,
но не е доцна додека возот не отпатува веќе стотина километри,
таман на патот да му додаде сензорно човечка содржина:
совршено пријатни гради кои уште учат да дишат,
со убав нос, очи и насмевка, и засега мал подбрадок.

Да, има таа некоја топлина, каде и да пуштиш поглед,
Секакви несовршености, и повторно се е како на дланка,
речиси недопрено во земјата на филигранот,
со тој срамежлив природен сјај на делот каде усните завршуваат
или каде што органската пот небрежно го наросува нејзиното чело,
тие мали и кадифени пораки од стјуардеса на одмор,
или од менаџерот за односи праќајќи ги од канцеларијата на нејзиниот татко ,
или од фантомски чичко чија прекрасна внука се упатила кон Битола,

кој знае зошто и како, но доволно одлучен поглед
дека ни една микро мимикрија не може да се сокрие,
не може да го прелаже тој странски набљудувач
штом со двете нозе веќе стапнала на битолска станица,
и двете професионално ги воволекува во единственото такси
потоа невинно ги затвора вратите и тргнува кон непозатото.

Тажниот крај на едно возење и радоста за нов почеток.
Еве ме, пак, граду, а можеби дури и - темо,
затоа што се уште знаеш да корумпираш понекој летописец,
на оние кои прават стихови како кукли за вуду:
чекор тука, чекор таму, па да си поиграме
Твои се вековите, Дамо, како збир од мојата возраст, речиси,
па нека и идилата ни биде во скалд со времето,
не како твојата заштитнички скршена Хераклеја
целата во прав, макар да е тоа и земјата.

Земјата знае што ни треба, но грозјето не зборува.
Грозјето знае, но не зборува, бидејќи постојано слуша радио,
а понекогаш и ТВ, за да ја сознае прогнозата,
пред да се појави времето и да ги собори зрната.
И праската знае, но молчи, понекогаш изедена,
и ако не е изедена, штом ќе зине, семката ја жули.
Нека молчат, нека само молчат, и јас ќе замолчам
со зборовите во стомак, недокажани.

2 (Битола, 6 август 2017 година)

Ако фрлиш камен во езеро, нема да го вознемириш.

Колку повеќе одиш на југ се помалку ти треба името.

Кога седиш на шеталиштето, навечер, немаш многу грижи,

затоа што си невин додека ги пиеш сите тие лица и нозе.

Да, невин некаде околку екваторот, но не кажувај каде.

На масата покрај тебе, две сирени седнале.

Едната е многу убава, со убав нос

и веројатно со неа најдобро е да си бос.

Бос по трње од незнаења, како да ги спознаете

Пред куќата на Манаки, сите нозе се спојуваат

и разбираат јасно, време е да се замине.

Заборавете ги телата, најдобро никогаш,

и ако дојдат други, нека одат некаде.

3 (Битола, 6 август 2017 година, пред полноќ)

Во баровите, на шеталиштето, столовите имаат нозе,
а оние кои седат во тие столови гледаат други, многумина,
и ги листаат, во минување, како да читаат стари книги
и нови, недостапни, на полиците во книжарниците.

И што е некаде книжарница, тука е библиотека
конгресно заседната под наметката.

Тука секој читател би сакал и да пишува,
барем како Секст Проперциј, а некој и повеќе.

4 (Битола, 8 август 2017 година)

По жестоката предигра, дождот го заведе градот.
Ненападно, темелно, излижан од облакот
уморнотемни бои, бавен, од правецот на Стара чаршија,
од кварталот на Конзулатот, сите напуштени меридијани,
густ, со соодветна патина која не сака да помине.

Нема галеби. Нема птици на повидок.

Тивка, наезда на испарувања на Балканот,
Темен марш на темна гама која се уедначува со самракот
погуста од тенко еспресо со кое сум утепал време
во преголемата, а преполна кафеана
сосема прегледна лице в лице со хотелот "Епинал".

Нема никаква паника, сите се на шеталиштето

Како некогаш на полето, "или не дај Боже, на бојното поле,
сите византиски херои, со некои од готите кои дојдоа,
постмодерни Сарматијци и многу трезвени Британци,
додека наоколу лута и по некој Кикладин, узвишениот Илир,
или убава Маварка, или елегантен Венецијанец
заскитан од Охрид во ритамот во ферагоста.

О, сите наши надежи вивнале кон небото,
макар и да се спрема да ни го уништи понеделникот,
до го насее своето семе низ картата на градот
и да илјадници верници на Битолската филигранска месечина
набрка во утробата на чистилиштето, со мек џез, лош поп и завивање.

Да, ќе се собереме тука да завиваме за олигархот,
за некој О, кој по дождот може се да ни реши,
да ни направи бизнис план, чист еротски излез,
дека знаеме за што да се стремиме, ако не сме од Струмица,
кога првите облаци ќе поминат и новото време ќе занеми.

Занеме, по полноќ, и за малку пред зори,
дури и од "РокКафана", клуб кој со бучноста го излудува ирскиот поет
толку многу, што станот, каде што сега пишувам, го замени друг,
подалеку, на четвртиот кат, и без лифт
И јас сум тука во хаосот, бидејќи тоа не е не-работа,
не-радост или катастрофа која не се краде од небото.

Молњите нешто пишуваа, пишував и јас,
Но, се знае кој води кога публиката бира.

5 (Битола, 17 август 2017 година)

Денес ме однесоа да се видам со поетот.

Тоа стана вчера, бидејќи се задржавме.

Не објавува. Само чита, на глас.

Сега нас ни чита. Гласно, многу гласно,

Изгледа како и сите негови песни,

Со својот "Силно!", "Многу моќно!",

Повеќе од два часа во собата над музејот,

Приватен, лично негов,

Непознатлив отмен, полупразен,

Каде што една од сликите е акутно бајроновска,

Со аристократскиот можеби Бајрон лево, во десниот полупрофил,

И пред него, десно, левиот полупрофил, можеби Шели и Таа.

Да, точно: вечната Таа. И сите се убаво насликани,

Тие се, во преден план, а останатото е ужас.

Кичерска позадина, промашена перспектива.

Така е со уметноста, тешко е да се истрае.

Но, Тој не се предава: кога чита, навистина чита!

Или ни праќа видео клип со некое од читањата,

Јавно, на плоштадот, во музеј, реновиран магацин,

И дури во еден момент, ни кажува, токму пред премиерот.

Песни? Почнува добро, анархистички,
Со песната "Писателите на убиецот", каде што насловот многу зборува
А другото, додава тој, е стилско, слично на насловот.

Убава песна, како е можно да не ја паметам.

Но, една друга паметам, до негде,
Слична по тема но, сосема поинаква,
Со својата нијансираност го прекршува стилот на делови.

Се нарекува "Скарани планини", на македонски,
Но, не е тоа што го имате на ум,
Значењето е, двете планини се скарани,
Нема никаква врска со сексот, но песната е напната,
Баш така тече, тече, тече и носи скарана смисла,
На едно место видливо напната
Со повикување на надеж, тој за сите сомнителен принцип.
Полош од спомнувањето на името Габриел. Секогаш подобар избор е Гавран.

Овие две планини се скаруваат и така настанува проблемот,
Физички, но и метафизички, не би знаел да го прераскажам,
Па, кога таа кавга ќе потрае, тогаш и зверовите од таму бегаат
Но, тој прекрасно ги набројува, на цел глас, малку крескајќи,
Но, со почит кон: сите овие лисици, волци, рисови
И помали животни, слични на нас,
Кога веќе морам да кажам, иако Тој не зборува.

Барем не јасно, бидејќи, во неколку стихови, тој некако се губи,

Или јас не разбираам, но се враќа на песната

И екстатично ја завршува, со крената рака.

Како завршува? Не знам, бидејќи како и јас да сум

излегол од песната, со оние моќни животни

Кога бегаа од планината, всушност од нејзините шуми,

И шумите преку улица, на другата планина.

Многу животни за денес, многу околу нас.

И повторно ме разнежнија. Каде бегаат,

Сите овие божествени суштества ненавикнати на авторитет,

Освен во ноќта, на тешката рака на писателот

Кој се издига над нас, праведно,

кога слушаме и не слушаме, кога гледаме во невидливото?

Сега, додека нерассонет седам во моето градско гнездо,

Пред нескараната шума на неиспшаниот екран,

Зад верните мои очи, кои треперат со буквите

Како да сите овие зверови се уште ги гледам во вашата преградка,

Како треперлива светлина среде безброј канци,

На топла, сонлива перница на ова скарано лето.

Кое нè поврзува и нè разделува како ден во престапна година,

како бакнежи на усните и брегот на темнината.

6 (Битола, 23 јули 2017, автопат)

Со Петар и Чарли

Од сонцето, срцето на соколот се суши. Мократа риба не настинува.

Погледот не се сомнева во треперите на тополиот воздух. Таму барем мразовите не гребат.

И носот и увото го препознаваат нештото кое го знаат само ѕвездите

Па, преку ден не ни излегуваат. Само во ноќта лутаат.

Масата има само четири ногарки, а тројца гости седнале,

Две момчиња од балканскиот север и муза од Сиетл.

Таа и првиот мастика пијат. Другиот некој светол пијалок.

И пред секого чаша вода се топли, како крв на поларен петел.

Таа сака млечно семе во чаша, и за тоа пишува нешто.

Првиот си ги замислува прстите во нечија торба, да собере нешто, и да исчезне.

Другиот смета дека им треба време, за да не се изгорат,

Но, до утре тоа ќе се реши, има услови.

Насекаде во Битола сирењето е многу добро, со рапава кора.

За секој, мора да има по нешто, дури и без волја.

Исто како пијаниот кој пробува да пее, за да не му биде срам,

Дрндавите жици треба да се прекријат со ливчиња од рози.

Таа би да раскажува за Пирамус и Тисб. Плус, што да прави, да биде?

Дури и дрвото со некој би го делела, гранките да ги спојат во луѓе.

Да, тоа е можно, додава Другиот, така ќе се спојат трите нејзини ЈАС,

Додека првиот ги слуша мувите кои брмчат околу ножот, хорот на лисјата ги опкружуваат брановите.

Превод од англиски на македонски

Елена Цонова